

Naša številka: 35102-0643/2014 - 139
Datum: 1. 9. 2026

Zadeva: **Pregled in potrditev PZI dokumentacije s komentarjem**
Ljubljana- Grad (EID 1-00340)
Grajski grič (EID 1-22887)
Ljubljana- Srednjeveško mestno jedro (EID 1-07589)
Ljubljana- Arheološko najdišče Ljubljana (EID 1-00329)

Spoštovani!

Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije, Območna enota Ljubljana (v nadaljevanju ZVKDS, OE Ljubljana) je prejel izvedbeno dokumentacijo, ki se nanaša na novo gradnjo in rekonstrukcijo območja Bastije na Ljubljanskem gradu.

Na podlagi pregleda predložene dokumentacije ZVKDS, OE Ljubljana ugotavlja, da je projekt:

INVESTITOR: Mestna občina Ljubljana, Javni zavod Ljubljanski grad, Grajska planota 1, Ljubljana
NAZIV GRADNJE: Obnova in dokončanje Bastije na Ljubljanskem gradu
VRSTA PROJEKTNE DOKUMENTACIJE: Projektna dokumentacija za izvedbo gradnje
ZA GRADNJO: novogradnja in manjša rekonstrukcija
PROJEKTANT: AMBIENT d.o.o., Ljubljana, Mestni trg 25, Ljubljana
ODGOVORNI VODJA PROJEKTA: Marija Magdalena KREGAR, univ. dipl. inž. arh.
ŠTEVILKA PROJEKTA: 1135-PZI
KRAJ IN DATUM IZDELAVE PROJEKTA: Ljubljana, Julij 2026

skladen z zahtevami podanimi v kulturnovarstvenih pogojih št. 35102-0643/2014-132, z dne 14. 11. 202.

Glede na to, da gre za prezentacijo arheoloških ostalin oziroma objektov, ki so nastajali v različnih časovnih obdobjih in predstavljajo t. i. raščeno arhitekturo, je vsak poseg v historično stavbno tkivo izjemno odgovorno dejanje. Pri izvedbi del je zato treba posebno pozornost nameniti ohranjanju avtentične zgodovinske substance.

V primeru odkritja novih dejstev oziroma spoznanj v okviru destruktivnih posegov, izvedbe testnih polj ali drugih raziskav bo treba predvidene postopke obnove in prezentacije varovanih prvin po potrebi prilagoditi oziroma dopolniti. Morebitne spremembe oziroma dopolnitve predvidenih postopkov je treba pred njihovo izvedbo uskladiti z ZVKDS, OE Ljubljana in projektantom.

CILJ PREZENTACIJE:

Pri obnovi oziroma sanaciji zgodovinske zidave je treba zasledovati predvsem cilj ohranjanja avtentične zgodovinske substance ter ustrezne prezentacije njenih značilnosti. Morebitno dopolnjevanje oziroma nadomeščanje manjkajočih ali poškodovanih delov je treba izvajati na podlagi vzorca ohranjene zgodovinske zidave oziroma skladno s shemo še ohranjene zgodovinske gradnje. Ta nakazuje predvsem

horizontalno polaganje večjih kamnitih blokov, z drobirjem med njimi, ki je služil za izravnavo zidave.

ZVKDS, OE Ljubljana, bo v času izvedbe del izvajal redni konservatorski nadzor nad gradbenimi in obrtniškimi deli na objektu ter se udeleževal koordinacijskih sestankov izvajalca, projektanta in strokovnega nadzora na gradbišču. Vse pripombe, usmeritve in zahteve bo podajal v zapisnike rednih koordinacijskih sestankov.

Konservator oziroma konservator-restavrator ZVKDS, OE Ljubljana, bo pred izvedbo posameznih del oziroma ob uvedbi v delo pregledal in potrdil pripravljene vzorce ter predlagane izvedbene postopke. To vključuje zlasti vzorce fug, lokalnih ometov na stolpu piskačev, način zaključevanja obzidja oziroma zidov, pozidavo manjkajočih delov zidov in druge primerljive postopke. Pred izvedbo del bo treba uskladiti in potrditi tudi predlagane metode čiščenja kamnitih elementov.

DOPOLNITVE IN USMERITVE ZA IZVEDBO DEL

V nadaljevanju ZVKDS, OE Ljubljana, podaja naslednje dopolnitve in usmeritve, ki jih je treba upoštevati pri obnovi varovanih prvin:

1. Čiščenje kamnitih površin

Na podlagi rezultatov predhodnega čiščenja in izvedenih testnih polj je treba po potrebi prilagoditi oziroma dopolniti v projektu predvidene metode čiščenja.

Za čiščenje kamnitega neometanega obzidja in fasad stolpa se lahko, kadar je to glede na stanje in odziv materiala utemeljeno, uporabijo tudi druge ustrezne metode čiščenja, na primer visokotlačno parno čiščenje ali čiščenje z ustreznim abrazivnim medijem, ki je po svojih lastnostih mehkejši oziroma manj agresiven od čiščene površine.

Končna izbira metode čiščenja mora temeljiti na rezultatih izvedenih testnih polj in biti predhodno usklajena ter potrjena s strani ZVKDS, OE Ljubljana.

2. Sanacija fug

Čiščenje nevezanih in nestabilnih fug je treba izvajati ročno oziroma v okviru postopka čiščenja in pranja zidave. Na mestih, kjer je vezivo v celoti propadlo, mora biti globina odstranitve praviloma približno 2,5-kratnik širine obstoječe fuge oziroma do globine, ki zagotavlja ustrezno izvedbo in vezavo nove fuge.

3. Zaključevanje obzidja

Začasni in estetsko neustrezni sekundarni zaključki pozidave obzidja, vključno z vidnimi ostanki folij, betona in drugih sekundarnih materialov, se v celoti odstranijo. Zid se nato lokalno pozida do višine, določene v projektu, pri čemer mora biti način pozidave izveden po vzoru ohranjene zgodovinske sheme zidave.

Zaključek oziroma zaščita zidu se lahko izvede kot betonska kapa, skladno z obstoječim stanjem. Sprejemljive so tudi druge oblikovne rešitve, ki morajo izhajati iz materialnega in oblikovnega značaja sodobnih interpolacij na Ljubljanskem gradu oziroma iz »videza kamna« (npr. umetni kamen, beton, korten ipd.). Končna rešitev mora biti predhodno usklajena z ZVKDS, OE Ljubljana.

4. Malta za pozidavo in fugiranje

Za pozidavo in fugiranje obstoječih grajenih struktur se uporabi barvno ustrezna malta v sivookrastem tonu z večjim deležem oziroma granulacijo polnila, primerljivo z malto za grobi omet.

Granulacija polnila v masi za fugiranje mora ustrezati značilnostim obstoječe dobro ohranjene malte, pri kateri je ugotovljena granulacija polnila približno 0,5–4 mm.

Natančna sestava oziroma razmerje posameznih komponent se določi na podlagi pripravljenih in predhodno potrjenih vzorcev.

5. Lokalna obnova ometov na stolpu piskačev

Natančen obseg lokalnega ometavanja fasad stolpa piskačev se določi na podlagi stanja, ugotovljenega po čiščenju površin. Ometavanje se predvidoma izvede lokalno, in sicer po vzoru ohranjenih delov fasade srednjeveškega stolpa. Pri izvedbi je treba v največji možni meri ohraniti obstoječe ostanke historičnega ometa.

ostanek fasadnega ometa

6. Sanacija oblikovanih kamnitih prvin

Na oblikovanih kamnitih prvinah (portala, ipd.) je treba odkrušene, odlomljene oziroma drugače poškodovane dele sanirati z namenom preprečevanja nadaljnjega propadanja in zagotavljanja njihove dolgoročne ohranitve.

Sanacija se izvede z ustrezno reparaturno maso, ki mora biti po barvi in strukturi prilagojena obstoječemu kamnu. Pred izvedbo je treba pripraviti in potrditi ustrezne preizkusne vzorce.

Površino saniranih mest je treba po potrebi kamnoseško obdelati na način, ki ustreza prvotni oziroma ohranjeni obdelavi kamnite površine. Dela na oblikovanih kamnitih prvinah lahko izvaja ustrezno usposobljen konservator-restavrator.

V primeru ugotovitve novih dejstev ali značilnosti historične substance med izvedbo del je treba način sanacije oziroma prezentacije prilagoditi ugotovljenemu stanju ter predlagano rešitev predhodno uskladiti z ZVKDS, OE Ljubljana

Pripravila:

Marija Režek Kambič
konservatorska svetnica

Vodja OE po pooblastilu:

dr. Robert Peskar

Prejmejo po e-pošti:

- Majda Kregar majda.kregar@ambient.si

V vednost:

- Stane Miklavec Stane.Miklavec@ljublanskigrad.si
- Igor Barišič Igor.Baristic@ljublanskigrad.si